

Vad händer inom alkoholforskningen?

Summering av seminarium

Systembolaget bjöd på kunskap

Systembolagets seminarium "Vad händer inom alkoholforskningen", måndagen den 10 maj i Stockholm, lockade ett 80-tal deltagare. De fick möta två internationellt framstående alkoholforskare från USA, Mary O'Brien och Thomas Babor. Deltagarna fick också, genom Patrick Widell, ta del av citypolisens arbete och de erfarenheter som Sören Sanz, vårdchef på anti-våldsggruppen på Södersjukhuset i Stockholm har av patienter som kommer till akutmottagningen. Systembolagets vd,

Magdalena Gerger, inledde och avslutade seminariet med att berätta om Systembolagets arbete. Moderator var Elisif Elvinsdotter.

På Systembolagets pressida, på systembolaget.se, hittar du en svensk sammanfattning av O'Briens och Babors studier. Där finns också ett expertutlåtande till amerikanska delstater om koffein i alkoholdrycker, samt en undersökning om hur svenska ungdomar ser på energidrinkar.

Mary O'Brien, professor Wake Forest University School of Medicine, USA.

Mary O'Brien:

”Stora risker att blanda alkohol med energidryck”

En intensiv marknadsföring har gjort energidrycker populära, framför allt hos ungdomar. Men att kombinera energidrycker med alkohol är direkt farligt. Det visar en studie som professor Mary O'Brien vid Wake Forest University School of Medicine i North Carolina, USA, gjort bland collegestudenter.

Energidrycker som bland annat innehåller koffein är en växande marknad, inte bara i USA utan också på andra håll i världen. Det senaste är speciella shots med koncentrerat innehåll. I USA finns också kombinationen energidryck och alkohol i färdigblandade energidrinkar. Dessutom så kallade ”buzz beer” där man utgår från öl och tillsätter mer alkohol och nya smakämnen som tar bort maltsmaken.

Marknadsföringen av de här dryckerna är inriktad på ungdomar och försäljningen ökar, särskilt bland ungdomar på college. Budskapet i marknadsföringen är bland annat att energidryckerna ger sexuell och fysisk uthållighet, säger Mary O'Brien.

Hon har studerat konsumtionen av alkohol blandat med energidryck och vilka följder den kan få. De som blandar alkohol med energidryck dricker mer vid varje tillfälle eftersom de inte känner sig så berusade som de i själva verket är. Omdömet och reaktionsförmågan försvagas men varningssignaler som trötthet och huvudvärk uteblir eftersom koffeinet stimulerar det centrala nervsystemet. Du känner dig inte full och fortsätter att dricka.

Dricker du mer än du annars skulle ha gjort ökar också risken för att du ska råka ut för olyck-

or av olika slag. Dessutom löper du större risk att utveckla alkoholproblem.

Studenterna i undersökningen råkar i betydligt större omfattning än andra ut för allvarliga konsekvenser av sitt drickande. Fysiska skador är till exempel vanligare. De kör också oftare bil påverkade eller åker med någon annan som är påverkad. De blir dessutom i högre grad sexuellt utnyttjade eller utnyttjar själv någon annan sexuellt, säger Mary O'Brien.

I USA ökar oron för kombinationen energidryck och alkohol och flera stater har infört restriktioner och utfärdat varningar för de psykiska effekterna och säkerhetsriskerna. Mary O'Brien tror att det är en förändring av dryckeskulturen som gjort att energidrinkarna blivit så populära.

Ungdomarna dricker mer i dag. Dessutom finns det en kultur som uppmuntrar dig till att dricka överdrivet mycket bara för att du ska bli full.

Färdigblandade energidrinkar finns ännu inte i Sverige, men mycket talar för att de amerikanska tillverkarna snart vänder sig mot Europa och vårt land för att söka nya marknader.

Tillåt inte de färdigblandade drinkarna att komma till Sverige. Förbjud dem! säger Mary O'Brien.

Blandning väl känd bland svenska ungdomar

Även om de färdigblandade flaskorna och burkarna ännu inte nått oss känner ungdomar mycket väl till att det finns drinkar som är blandade med energidrycker och alkohol. Det visar den undersökning som undersökningsföretaget Novus gjort bland 421 ungdomar i åldern 18–25 år på uppdrag av Systembolaget.

Nästan sex av tio anser att det är vanligt att blanda alkohol med energidrycker. Nästan varannan har druckit en drink med alkohol och energidryck under det senaste året. Knappt en av fem dricker blandningen flera gånger i månaden och de som har druckit blandningen dricker i snitt 2,2 glas per tillfälle.

Nästan varannan tror också att det finns större risker med att dricka alkohol blandat med energidryck än andra alkoholhaltiga drycker. Och en av 20 känner någon som blivit sjuk eller råkat ut för problem efter att ha blandat energidryck med alkohol.

Thomas Babor:

”Alkohol är ingen vanlig handelsvara”

En andra upplaga av boken *Alcohol – no ordinary commodity* kommer ut under våren. Den är skriven av internationella alkoholforskare och sammanfattar nuvarande kunskap om alkoholens inverkan på sjukdomar och sociala problem samt åtgärder som har effekt. En av författarna, professor Thomas Babor från University of Connecticut i USA, presenterade boken på seminariet.

Thomas Babor, professor
University of Connecticut, USA.

Alkohol är en viktig handelsvara. Den ger arbetstillfällen, tar in kapital vid export och ger staten skatteintäkter. De ekonomiska fördelarna uppväger dock inte de enorma kostnader som alkohol orsakar samhället.

Författarna har studerat befintlig forskning på området och mot bakgrund av den analyserat vilka åtgärder som har mest effekt när man utvecklar en effektiv alkoholicy på lokal, nationell och internationell nivå.

De generellt sett mest kraftfulla och kostnads-effektiva strategierna är att höja priset på alkohol genom beskattning och avgifter, begränsa tillgängligheten, vidta åtgärder mot fylleri och att tidigt behandla konsumenter i riskzonen.

Klart är att beslutsfattare med ansvar för alkoholicy i dag har tillgång till vetenskapliga underlag som bättre än någonsin kan vägleda dem för att genomföra effektiva åtgärder som begränsar alkoholkonsumtionen. Alkoholpolitiska åtgärder som begränsar tillgången, avskräcker från att köra bil påverkad, höjer inköpsåldern samt ökar priset på alkohol minskar sannolikt även de problem som förknippas med alkoholkonsumtion hos ungdomar.

Kan de olika åtgärderna dessutom koordineras och de beslutsfattande enheterna i ett land eller i en region samverka är det också möjligt att minska alkoholproblemen.

Thomas Babor lyfte fram alkoholforskningen i Norden som ett föredöme.

Ni har gjort ett bra jobb här. Vi kan lära oss mycket av arbetet i Sverige och de nordiska länderna. Ni har lyckas hålla konsumtionen av alkohol på en lägre nivå än många andra länder. Det vore ett stort misstag att ändra på den framgångsrika alkoholicy som bygger på avsaknaden av privata vinstintressen, menade Thomas Babor.

Han påminde i sin redovisning av de senaste rönen inom alkoholforskningen också om att alkoholindustrin är global och hela tiden söker nya marknader. Därför upplever många delar av världen som traditionellt haft en relativt låg total konsumtion och en svag alkoholkontroll, som Afrika och vissa delar av Asien, en expansion av kommersiell produktion och sofistikerad marknadsföring.

Patrick Widell, närpolis på Södermalm och Sören Sanz, vårdchef på Södersjukhusets akutmottagning i Stockholm.

Patrick Widell och Sören Sanz:

”Kamp mot gatuvåldet”

Sören Sanz är vårdchef på Södersjukhusets akutmottagning i Stockholm. Han är också initiativtagare till sjukhusets antivåldsgrupp som utöver att ta hand om alla som drabbas av våld också arbetar förebyggande mot gatuvåld.

Vårt jobb på akutintaget är meningslöst om vi inte också arbetar förebyggande. Vi vill jobba med helheten, inte bara symtomen, säger Sören Sanz.

Akutmottagningen på Södersjukhuset är Nordens största och tar årligen hand om 100 000 sjuka och skadade. Varje år möter de 3 800 personer som råkat ut för våld av olika slag. De flesta drygt 2 000 är offer för gatuvåldet och i över 70 procent av fallen är offren påverkade av alkohol.

De allra flesta är ungdomar, 15–24 år, och många har utsatts för skador orsakade av vapen och tillhyggen av olika slag. I nästan hälften av fallen handlar det om skador mot ansikte och huvud.

Man upphör aldrig att förvånas över vad människor kan utsätta andra människor för.

Bilderna som Sören Sanz visade var starka och fick många av seminariedeltagarna att titta bort.

Antivåldsgruppen, som består av 17 personer, vill lyfta fram konsekvenserna av våldet och skapa förståelse för människans fysiska och psykiska sårbarhet. Ofta är det inte de fysiska skadorna som är svårast för offren, utan de psykiska konsekvenserna och förlusten av självtillit.

Gruppen föreläser på skolor och universitet, vid läkarutbildningar, på konferenser och i andra

sammanhang över hela landet. De har också presenterat flera stora studier och tagit initiativ till filmer om ungdomsvåld och våldets konsekvenser.

Patrick Widell arbetar som närpolis på Södermalm. Han berättade om citypolisens arbete för att få ner berusningsnivån och på så sätt minska antalet våldsbrott. Man arbetar med en mängd åtgärder och kontrollerar bland annat alkoholvåldsnivån på krogar och fester av olika slag.

I dag är risken större än tidigare att ungdomar som inte har åldern inne blir nekade en öl på krogarna, menar Patrick Widell.

Polisen bedriver också tillsammans med Systembolaget ett riksomfattande samarbete mot langning och för skärpt ålderskontroll vid försäljning i butikerna. Syftet är att minska ungdomsfylleriet och därmed riskerna för att unga ska bli utsatta för eller själva begå brott eller våldshandlingar.

Systembolaget gör ett mycket bra jobb när det gäller ålderskontroll och att förhindra langning, påpekar Patrick Widell.